

Innst. S. nr. 302

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 62 (2008–2009)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 17/2009 av 5. februar 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2004/35/EF om ansvar for miljøskade (miljøansvarsdirektivet)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Utenriksdepartementet viser i proposisjonen til at EØS-komiteen 5. februar 2009 besluttet å innlemme europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/35/EF av 21. april 2004 om ansvar for miljøskade (miljøansvarsdirektivet) i EØS-avtalens vedlegg XX (Miljø).

Miljøansvarsdirektivet etablerer et rammeverk for ansvar for miljøskade. Når det er stor fare for at en miljøskade skal inntreffe, pålegges den ansvarlige en plikt til å forebygge. Har skaden inntruffet, skal den ansvarlige i utgangspunktet treffe gjenopprettende tiltak og også betale for tiltakene. Direktivet bygger på prinsippet om at forurenser betaler.

Fra norsk side ble det lagt til grunn at EØS-komiteens beslutning ville kreve lovendring, og det ble derfor tatt forbehold om Stortingets samtykke til etterfølgende godkjenning i samsvar med Grunnloven § 26, annet ledd.

EØS-komiteens beslutning og uoffisiell norsk oversettelse av europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/35/EF følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Miljøansvarsdirektivet etablerer et rammeverk for ansvar for miljøskade og bygger på prinsippet om at forurenseren skal betale. En operatør, det vil si en fysisk person eller en virksomhet, som kan sies å ha forårsaket skade på miljøet, eller som forårsaker stor

fare for at slik skade skal oppstå, skal både ha plikt til å gjennomføre forebyggende og gjenopprettende tiltak, og skal holdes økonomisk ansvarlig for slike tiltak.

Begrepet "miljøskade" er definert som skade på beskyttede dyrearter og naturtyper, forurensning av vann og forurensning av jordsmonnet. Skaden skal være betydelig.

Direktivets rettsvirkninger for Norge anses avgrenset til å gjelde ansvar for skade på vannmiljøet, jf. de forpliktelser som Norge har påtatt seg gjennom innlemmelsen av vanndirektivet, samt grunnforurensning som utgjør en betydelig risiko for folkehelsen. Miljøansvarsdirektivet vil bare få rettsvirkninger på norsk vannkraftproduksjon der Norge ikke oppfyller sine forpliktelser etter vanndirektivet.

Miljøansvarsdirektivet er et minimumsdirektiv og medfører at Norge kan ha og utvikle et regelverk som stiller strengere krav enn direktivets minstekrav. Miljøverndepartementet og eventuelle andre berørte departementer vil fremme de nødvendige lovendringsforslag for Stortinget.

Direktivets regler er i stor grad i tråd med regelverk som har vært gjennomført i Norge i lang tid.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten

Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvasheim, har merket seg at hovedformålet med direktivet er å etablere et rammeverk for ansvar for miljøskade, og at direktivet bygger på prinsippet om at forurenser skal betale.

Komiteen viser til at direktivet innebærer både en plikt for ansvarlig virksomhet eller person til å sette i verk tiltak dersom det er stor fare for at en miljøskade skal inntreffe, og en plikt til å gjennomføre gjenopprettende tiltak dersom betydelig skade har inntruffet. Det gjøres imidlertid unntak for bl.a. miljøskade som følge av uhell.

Komiteen viser også til at direktivets rettsvirkninger for Norge anses avgrenset til å gjelde ansvar for skade på vannmiljøet, jf. forpliktelsene Norge har påtatt seg gjennom innlemmelsen av vanndirektivet (2006/60/EF), samt grunnforurensning som utgjør en betydelig risiko for folkehelsen.

Komiteen har merket seg at gjennomføringen av direktivet vil medføre endringer i forurensningsloven.

Komiteen er positiv til at private personer og organisasjoner gjennom direktivet får en rett til å fremsette krav til myndighetene om å utvise aktivitet

etter direktivet, og at myndighetene plikter å foreta en vurdering av kravet.

Komiteen har for øvrig merket seg at direktivet er et minimumsdirektiv som gir statene adgang til å opprettholde og vedta strengere regler innenfor direktivets virkeområde.

UTTALELSE FRA UTENRIKSKOMITEEN

Utenrikskomiteen behandlet på sitt møte i dag utkastet til innstilling til ovennevnte stortingsproposisjon. Komiteen har ingen merknader til innstillingen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 17/2009 av 5. februar 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2004/35/EF om ansvar for miljøskade (miljøansvarsdirektivet).

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 2. juni 2009

Gunnar Kvasheim

leder

Marianne Marthinsen

ordfører